

Szegélyzóna (curbside) management a világban és Budapesten

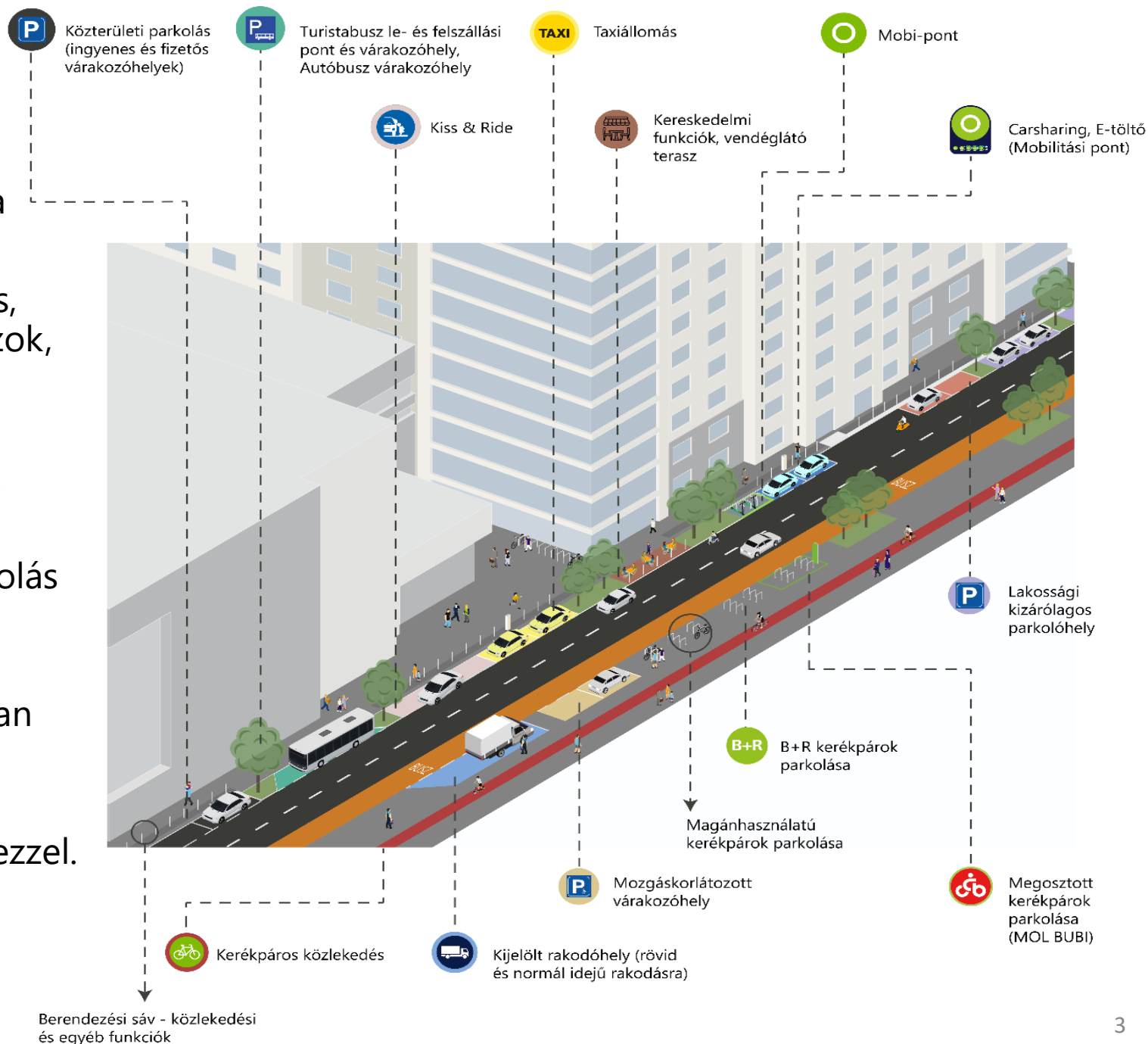
Strang Tamás
BKK Zrt.
2025.09.10.

Bevezető

Mi az a szegélyzóna?

- A szegélyzóna a szélső forgalmi sáv és a járda közötti terület.
- Ahol a parkolás, rakodás, mikromobilitás, közösségi közlekedés, zöldfelület, teraszok, közművek, kukák stb. megjelennek.
- Gyakran rossz állapotban lévő helyek Budapesten, szándék a rendbetételének megtervezése.
- Kulcsfogalma a funkció - például a parkolás vagy a rakodás.
- Részlettervezésnek érdemes tekinteni. Vagyis a közlekedési hálózatot elsősorban kiszolgálja, nem alakítja
- Világszerte feljövő trend, Budapest Európában az elsők között próbálkozik ezzel.
- A tervezés fő inputja a JAVASOLT FUNKCIÓTÉRKÉP.

Miért fontos a szegélyzóna menedzsment?

A szegélyzóna a városi közterület egyik legértékesebb része, ahol minden négyzetméterért verseny zajlik.

Versengő igények:

- Parkoló autók 🚗
- Futárok és citylogisztika 📦
- Közösségi közlekedés 🚌
- Mikromobilitás (roller, kerékpár) 🚲
- Teraszok, zöldítés 🌳 ☕

Ha nincs szabályozás → torlódás, szabálytalanság, élhetőségi problémák

Egyre több város kezeli a szegélyzónát stratégiai közvagyonként

Miért fontos a menedzsment?

👤 Versengő igények →
torlódás, szabálytalanság

✓ Élhetőség,
közlekedésbiztonság,
klimasemlegesség kulcseleme

⊗ Nem kezelhető többé
„maradékterületként“

Nemzetközi kitekintés

Nemzetközi trendek – Európa

Barcelona

- „Superblock” koncepció – közterek visszaadása az embereknek
- Citylogisztikai kísérletek (pl. mikrokonszolidáció) → több már általános gyakorlat
- Dedikált curbside stratégia nincs, de átfogó városmárka lett

Bécs

- Teljes város fizetős parkolásban → forgalomcsökkentés
- Citylogisztika fejlesztés, folyamatos finanszírozás
- 1993 óta az autóhasználat aránya 40%-ról 27%-ra csökkent

London (Lambeth)

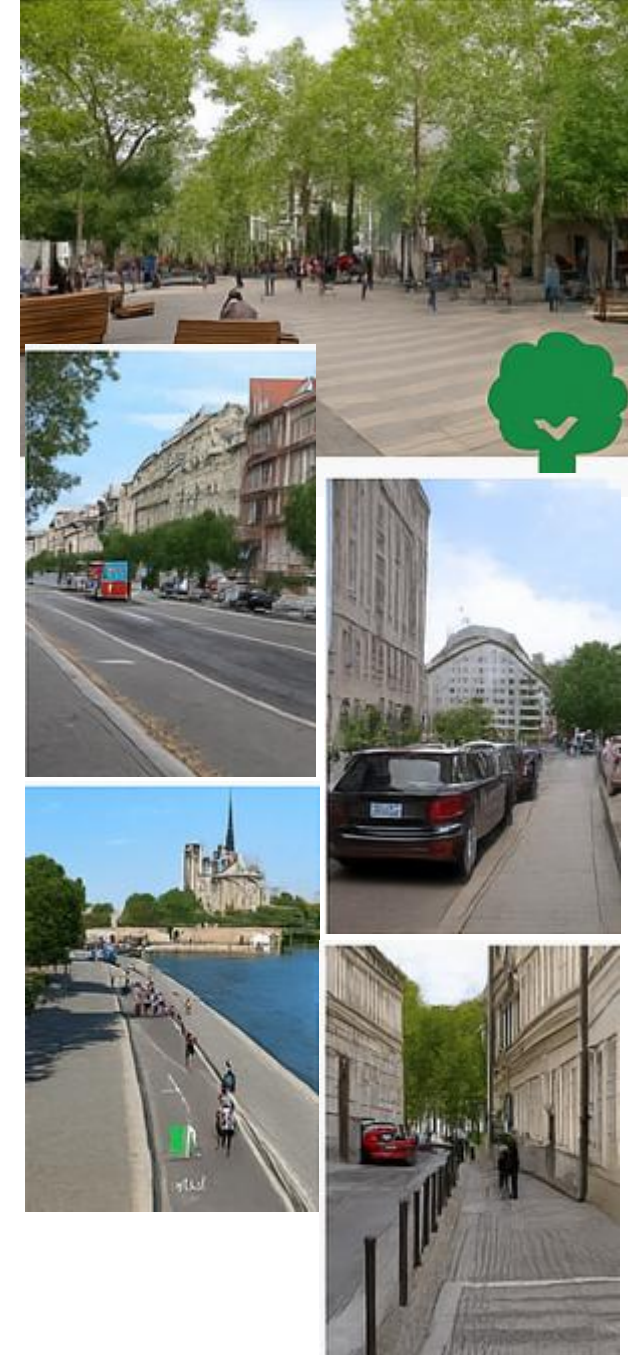
- Nagyvárosi szinten nincs egységes curbside stratégia, Helyi curbside koncepció vannak csak
- „Egészséges utca” fókusz: klímaadaptáció, téralkotás, zöldítés

Párizs

- Parkolóhelyek számának radikális csökkentése
- Szajna-part autómentesítése, megosztott rollerek kitiltása
- Kerékpározhatóság teljes városban → fő mozgatórugó

Prága

- Citylogisztika, parkolás, kerékpáros hálózat → nyugat-európai középmezőnyhöz felzárkózás
- Társadalmi attitűd még mindig autóhasználat-központú

Nemzetközi trendek – Észak-Amerika

Toronto (2017)

- Átfogó curbside stratégia
- Fókusz: torlódáskezelés, gazdasági aktivitás támogatása
- „Quick wins”: taxi drop-off, futárzónák formalizálása, off-peak áruszállítás
- Automatizált ellenőrzés, dinamikus parkolási táblák

Edmonton (2023)

- Curbside = **stratégiai közvagyon**
- Funkciók közti prioritásrendszer → közösségi & aktív közlekedés előnyben
- Dinamikus parkolás, smart parking, Parking Benefit Districts
- Dedikált helyek Zéró Emissziós Járműveknek (ZEV)

Tanulságok Budapestre

- Nincs univerzális recept
→ minden város a saját útját járja
- Dedikált curbside stratégia ritka (inkább kerületi vagy városrészi szinten készül)
- Közös elemek:
 - Szabályozási háttér
 - Pilot projektek

Szabályozási háttér

Pilot
projektek

Stakeholder
bevonás

Szegélyzóna (curbside) management Budapesten

GRETA K+F projekt – city logisztikai fókusszal curbside managementtel kapcsolatos mintabeavatkozások megvalósítása

Rövid leírás

A BKK projektpartnerként vesz részt a GRETA (Greening Regional fReight Transport in fuAs) elnevezésű INTERREG CE projektben.

A projekt általános célja: A városi mobilitás zöldítése fenntartható városi logisztikai megoldások kidolgozásával, az alábbi főbb beavatkozási területeken: cargo kerékpáros áruszállítás, mikrokonszolidációs központok kialakítása, curbside management.

Eredménytermék:

A projektben city logisztikai fókusszal curbside managementtel kapcsolatos mintabeavatkozások kerülnek végrehajtásra több helyszínen, a projektben kidolgozásra kerülő curbside management koncepciónak megfelelően, illeszkedve Budapest Fenntartható Városi Logisztikai Tervében meghatározott célkitűzésekhez, akciókhoz.

Tevékenység

- Curbside koncepció és tervezési módszertan elkészíté
- Koncepció alapján 2 kijelölt helyszínen mintabeavatkozások megvalósítása (IV. és VIII. kerület)
- Beavatkozások visszamérése

Időtartam

2023.04.01. - 2026.03.31.

Bővebben a projektről:

<https://bkk.hu/fejlesztések/kutatas-fejleszt-es-innovacio/greta/>

<https://www.interreg-central.eu/projects/greta/>

VIII. Kerület – Corvin sétány és környéke

IV. Kerület – Szent István tér és környéke, kibővítvé Árpád úttal

Szegélyzóna koncepció készítése

Előkészítés

- „Szegélyzóna koncepció készítése” beszerzés:

- Szerződéskötés: 2024.07.01.
- Vállalkozó: Mobilissimus Kft.

- **Szegélyzóna koncepció**

- Szakirodalmi kutatás, megalapozó dokumentumok áttekintése.
- Benchmark hat európai és egy amerikai városra, interjúk bécsi, londoni és prágai kollégákkal.
- Szegélyzóna funkcióinak elemzése.
- A tervezés mai gyakorlatának áttekintése.
- Indikátorok áttekintése.

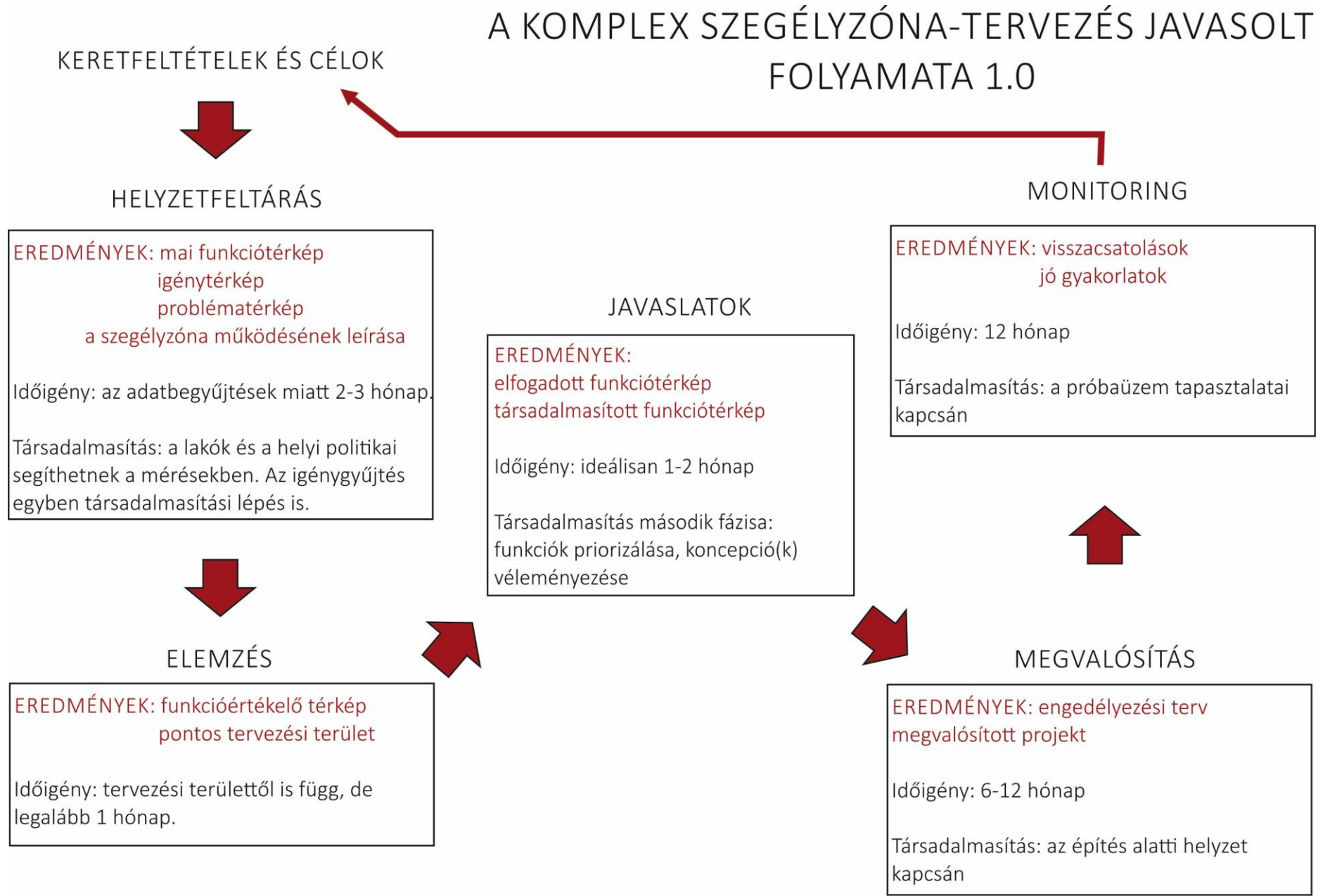
- **Szegélyzóna vizsgálati módszertan**

- Módszertan 2 helyszínen történő validálása (Teréz krt. és Újpest központ).
- Nagykörút teljes szakasza (Bringasztrádához illeszkedő feladat, folyamatban a végszállítás).
- Eredmények alapján visszacsatolás (konceptió, tervezési útmutató <https://bkk.hu/downloads/26848/>).

Szegélyzóna koncepció

A szegélyzóna-tervezés módszertana

Keretfeltételek és célok

A tervezés során figyelembeveendő keretfeltételek és célok

- Átfogó stratégiák a város közlekedésére (pl. ITS, BMT).
- Jövőkép az adott közterületre (utcamátrix, önkormányzati elképzelések, szakmai elképzelések).
- Például a Nagykörúti helyszín esetében: emblemikus főút, Bringasztráda projekt.
- Jövőre tervezés.

Szándékok:

- Autóparkolás dominanciájának megtörése.
- Rakodás rendezése.
- Sokszínű szegélyzóna funkciók.
- Zöld, élhető, működtethető szegélyzóna.

Meghatározandók:

- A tervezési terület (hossza, szélessége, csomópontok bevonása, párhuzamos utcák kérdése, járda érintettsége...).
- A tervezés időtávja és az időtávon belüli keretek.
- Mit tekintünk fő közlekedési funkciónak? Milyen alap- és kiegészítő funkciókat támogatunk?

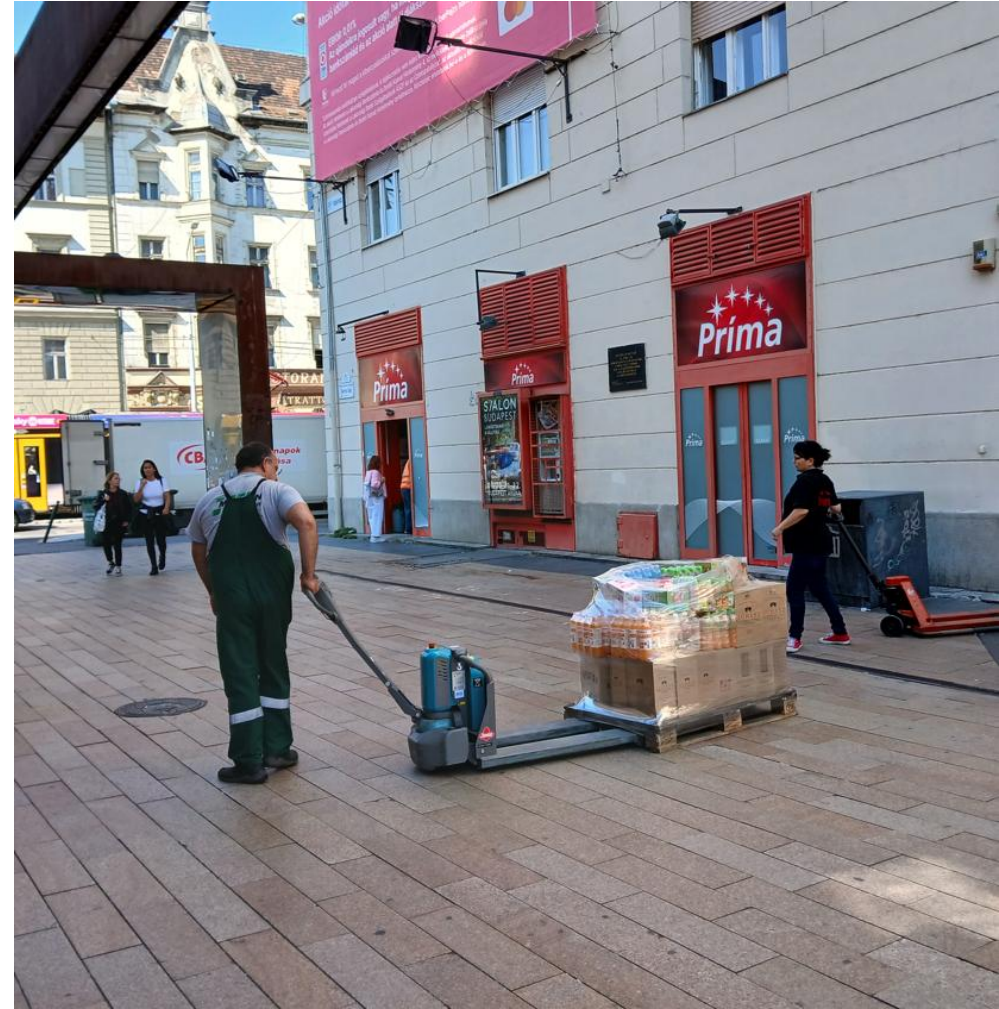
Gépjárműforgalmi szerep

Gyorsforgalmi/térségi jelentőségű utak 50-70 km/h	Autópálya bevezető 70-100 km/h	Térségi jelentőségű út 50-70 km/h	
Főutak 30-70 km/h	Városi főút 50-(70) km/h	Városközponti főút 40-50 km/h	Emblemikus főút 30-40 km/h
Gyűjtőutak 30-50 km/h	Bekötő út 40-50 km/h	Kerületi gyűjtőút 30-(50) km/h	Kerületközponti utca 30-(40) km/h
Helyi utak/utcák 20-40 km/h	Ipari utca 40 km/h	Lakó/Helyi utca 20-30 km/h	Kiemelt közterület csak célforgalommal 20 km/h
Gépjárműforgalom mentes utcák		Gyalogos- és kerékpáros övezet	Sétálóutca
	Gyengye	Közepes	Erős
			Közterületi szerep

Helyzetfeltárás

Adatgyűjtés

- Kerületi és fővárosi tervek, szándékok.
- Stratégiai dokumentumok.
- Meglévő gyalogos, kerékpáros, közúti és közösségi közlekedési forgalmi adatok.
- Parkolásellenőrzési adatok.
- Mikromobilitási adatok, Bubi fejlesztések.
- Közterületfoglalások.
- Forgalomtechnikai alaptérkép.
- City-logisztikai felmérések, stb.

Eredmények

- **MAI FUNKCIÓTÉRKÉP** a funkciók számosságával, minőségével és használati jellemzőivel.
- **IGÉNYTÉRKÉP** (vagy igényleírás): a kikérdezések és a mérések alapján a hiányzó, az alul- és túlhasznált funkciók.
- **PROBLÉMATÉRKÉP** (vagy problémaleírás) a funkciók elhelyezésével, mennyiségével, minőségével a mérésekből, a hiányzó vagy nem jól működő funkciók a kikérdezésekből.

Elemzés

Jelenlegi és jövőbeli állapot elemzése

Módszertani elemzés:

- Jelenlegi igénynek mennyire felel meg (ezt mutatjuk be).
- Jövőbeli igényeknek mennyire felel meg (közúti hálózati terv, utcamátrix és szakmai szándékok alapján).

Az igény- és problématérkép alapján:

- Jól működő funkciók.
 - Rosszul működő funkciók.
 - Hiányzó funkciók.
 - Nem kívánatos funkciók.
-
- **> FUNKCIÓÉRTÉKELŐ TÉRKÉP**

Funkciók

Jól működő funkciók

- Van igény.
- Van kiépített helyszín.
- Az igények és a kapacitások ~ egyensúlyban vannak (pl. parkolás: ~80% kihasználtság).
- Kivéve ha tudatosan keltett többletről vagy hiányról van szó.
- A helyszínválasztás megfelelő.

Hiányzó funkciók

- Van igény, de nincs kiépített helyszín (pl. kukák tárolása, rakodási terület stb.).
- (Hálózattervezési alapon megjelenő funkciók: javaslati fázisban csatornázódnak be, helyszínen nem feltétlenül látható.)
- Ismert, még meg nem valósult szándékok.
- Lakók, üzletek problémaként nem jelentkező funkciói (kikérdezések alapján például).
- A közelben, de a tervezési területen kívül, kedvezőtlen lokációban megvalósult, ide kívánczó funkció.
- Elvi alapon szükséges funkció.

Rosszul működő funkciók

- Van igény, de nincs dedikált helyszín.
- Nincs igény és kapacitásbővség van.
- Az igények és a kapacitások nincsenek egyensúlyközeli állapotban.
- Kedvezőtlen a helyszínválasztás.
- Zavaró, rendszeridegen vagy veszélyes működés.
- Elvi céloknak nem megfelelő funkció.

Nem kívánatos, zavaró vagy veszélyesfunkciók

Nem kívánatos funkciók:

- Átalakuló (pl. taxiállomás), múltból itt ragadt (pl. telefonfülke) funkciók.
- A jövőképből és a szakmai szándékokból következő nem kívánatos funkciókat a javaslatoknál tárgyaljuk.

Zavaró vagy veszélyes funkciók:

- Ételutárok járdán való várakozóhelyei, járdába belógó teraszok stb.
- Járműtárolás rossz gyakorlatai: motorral, kerékpárral, autóval járdán, forgalomtól elzárt helyen, kapualjakban stb.
- Városi logisztika rossz gyakorlatai: kapubehajtókon, második sorban, buszmegállóknak való rakodás stb.
- Praktikus okokból nem ajánlott funkciók: buszsáv és rakodás.

Javaslatok

Funkciótervezés

A teljes tervezési folyamat központi eleme, súlypontja

- Az elemzés alapján látszanak az egyensúlytalanságok és a rossz gyakorlatok (FUNKCIOÉRTÉKELO TERNKÉPRÖL).
- Hálózattervezési input alapján megjelennek a közösségi közlekedés megállói, a mobilitási pontok, rakodóhelyek stb.
- Funkciótervezés: prioritási listák, az egyes típusoknál milyen funkciók jelenjenek meg.
- Megjelennek a klímavédelmi és zöldfelületi funkciók.

Javaslatok kialakításának folyamata

- Jövőkép alapján (közösségi tervezés, társadalmi bevonás, településtervek).
- Alapvetően mérnöki munka a funkciók priorizálása és elhelyezése.
- Fontos validációs lépés a társadalmi visszajelzés.
- Szempont a multifunkcionalitásban és a modularitásban rejlő hatékonyság kihasználása.
- Kitekintés az együttműködő területre.
- Lesznek funkciók, amelyek kiszorulnak a tervezési területről, ezek további sorsáról döntés szükséges.
- > JAVASOLT FUNKCIÓTÉRKÉP

Szegélyzóna mintabeavatkozások

Főbb kihívások a city logisztikát érintően

Üzletek ellátásánál rakodófelületek bővítése

Forgalmat akadályozó parkolás, rakodás

Forgalmi torlódások

Alternatív járművek kezelése

Szabálytalan várakozás

Infrastruktúra helyzet feltárása, területi lehatárolás – Corvin sétány környezete adatgyűjtés

Jelmagyarázat

- Bank, pénzügyi szolgáltatás
- Egyéb üzletek - játékbolt, könyvesbolt
- Élelmiszer, ital
- Gasztronómia - étterem, bár, kávézó
- Gyógyszertár, drogéria
- Szálloda, hostel
- Iroda, lakóház
- Kulturális intézmény
- Ruházat, cipő
- Szolgáltatás - optika, kozmetika
- Közigazgatás, iskola, kórház

- **Mozgáskorlátozott várakozóhely:** 19 db
- **E töltő pont:** 0 db
- **Taxiállomás:** 2 db
- **Mobi pont:** 20 db
- **Mol-Bubi állomás:** 3 db
- **Koncentrált rakodóhely:** 14 db
- **Dedikált K+R felület:** 1 db

- **Parkolás (behajtás)**
„gyalogos felület”
„fizető várakozási övezet”
„Pest 7,5t össztömeg korlátozás”

Igényfelmérés, adatgyűjtés

Közterületi adatgyűjtés

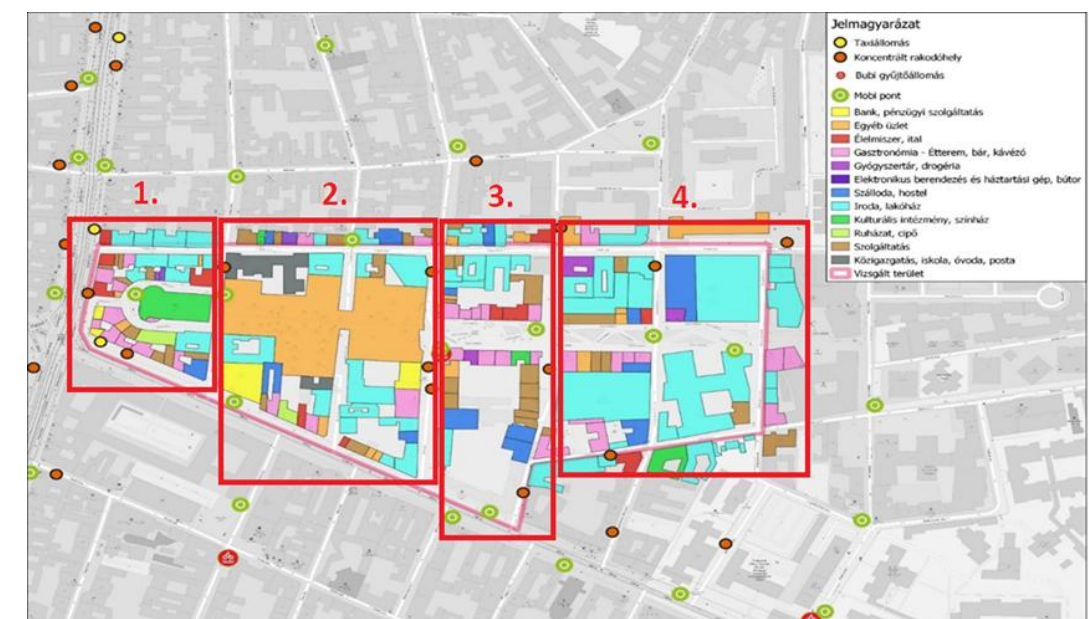
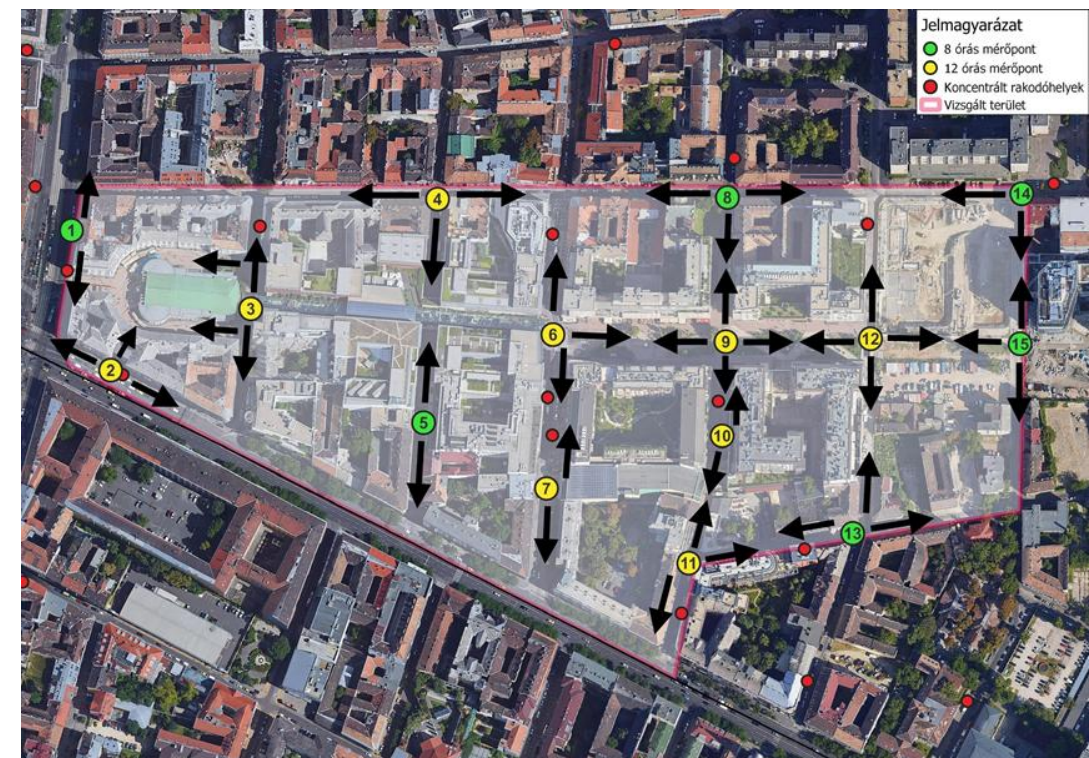
- Vizsgálati területen közterületi adatgyűjtés zajlott 2024.09.17 és 18-án, **második körös adatgyűjtés november 25-én és 28-án**
- Gyűjtött adatok:
rakodási idő, szállító cég, jármű kategória és típus,
rakodási hely és mód, segédeszköz, szállítási egység
típus-db, szabálytalan rakodás - várakozás

Szolgáltatási adatgyűjtés

- Vizsgálati területen **4 körzetben** kérdőíves adatfelvétel történt (mellékelt ábra)
Üzletek áruellátási adatfelmérése: priorált egység közül **74 db került felkeresésre**, ahol **47 db esetén érkezett** érdemleges **szállítói adat**
- Főbb gyűjtött információk:
Profil, nyitva tartás, beszállítók, áruszállító jármű, rakodás,
panaszok, napszak, gyakoriság, szállítási egység, áru fajta,
raktár, visszáru

További adatbekérés

PWC-től pilot területre vonatkozó csomaglogisztikai adatok bekérése

Citylogisztikai fókuszú beavatkozások

JAVASLAT I.
(2025. Q3)

- 1. Rakodóhely létesítés (7 db)**
Jelzéskép: “Várakozni tilos”, kieg.tábla “Rakodás” szimbólum, H-K-SZ-CS-P, idő, hossz, (KRESZ 15. § (1) b), és (6), 61/c. ábra),sárga szaggatott felfestés.
- Vajdahunyad utca 36. / rakodóhely létesítés**
(H-K-SZ-CS-P-Szo-Vas, 06-18h, 10m),
- Futó u. 31. / rakodóhely bővítés**
(H-K-SZ-CS-P, 07-18h, 30m / ~~15m~~),
- Futó u. 47. / rakodóhely burkolat és felület bővítés**
(H-K-SZ-CS-P, 00-24h, 15m+5m)
- Tömő utca 1/c. / rakodóhely áthelyezés**
(H-K-SZ-CS-P, 07-14h, 10m / ~~10m~~)
- Bókay utca 48. / rakodóhely létesítés**
(H-K-SZ-CS-P, 08-14h, 10 m)
- Lósy utca 2. / rakodóhely létesítés**
(H-K-SZ-CS-P, 08-14h, 10 m)
- Práter utca 31. / várakozási tilos létesítés**
várakozási tilos, (09.01.- 06.30. H-K-SZ-CS-P, 08-14h, 5m)

Corvin sétány javasolt curbside funkciói

Jelmagyarázat

- Bubi gyűjtőállomás
- Mobi pont
- Mozgáskorlátozott parkolóhely
- Kerékpáros ételfutár várakozóhely
- Megállási tilalom
- Koncentrált rakodóhely
- Koncentrált rakodóhely javaslat
- Taxiállomás
- Taxiállomás javaslat
- K+R
- P20
- Lakossági parkolóhely
- Parkolóhely
- Buszmegálló (pótó)
- Burkolat erősítés
- Vizsgált terület

Szegélyzóna beavatkozások

JAVASLAT II.

(2025. Q3)

1. Rövid idejű várakozóhely (3 db)

Jelzésekép: „Várakozóhely” jelzőtábla (KRESZ 17. § (1) e), 114. ábra)
Kieg.táblán “max. 30 perc”, ellenőrző óra (parkométer), idő, hossz.

- **Futó u. 40-42.** / rövid idejű várakozóhely
- **Nagy Templom utca 12/b.** / rövid idejű várakozóhely
- **Bókay János utca 33.** / (rövid idejű várakozóhely)
- **Leonardo da Vinci utca 25.** (rövid idejű várakozóhely)

2. Ételfutár várakozási felület kijelölés (2db)

Jelzésekép: egyedi burkolati jel „futár várakozási felület” (3X7m) fehér szegély felfestés.

- **Corvin Plaza – Futó utcai bejárat** (Kerékpáros ételfutár várakozási felület)
- **Corvin Plaza – Futó utcai bejárat** (Kerékpáros ételfutár várakozási felület)
- **Corvin Plaza – Vajdahunyad utcai bejáratok** (Kerékpáros ételfutár várakozási felület, vizsgálata alatt CORVIN PLAZA menekülési terv alapján)

Corvin sétány javasolt curbside funkciói

Jelmagyarázat

- Bubi gyűjtőállomás
- Mobi pont
- Mozgáskorlátozott parkolóhely
- Kerékpáros ételfutár várakozóhely
- Megállási tilalom
- Koncentrált rakodóhely
- Koncentrált rakodóhely javaslat
- Taxiállomás
- Taxiállomás javaslat
- K+R
- P20
- Lakossági parkolóhely
- Parkolóhely
- Buszmegálló (pótló)
- Burkolat erősítés
- Vizsgált terület

Forgalomtechnikai beavatkozások

JAVASLAT III.

2025. Q3

1. Corvin sétány gyalogos és kerékpáros felület

Javasolt jelzésekép:

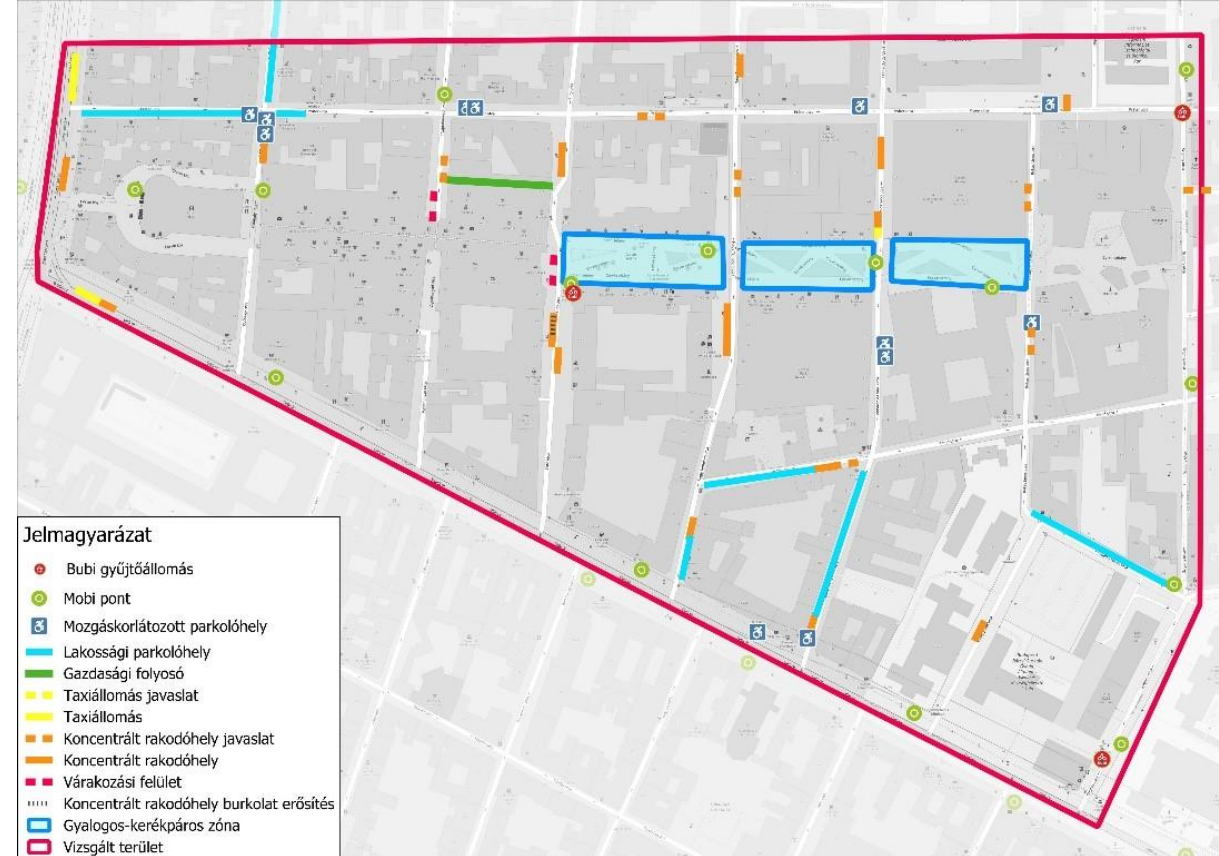
„Gyalogos és kerékpáros övezet (zóna)” és „Gyalogos és kerékpáros övezet (zóna) vége” közötti jelzőtáblák (KRESZ 13. § (1) i/1); j/1); és 26/j., 26/k. ábra)

Corvin sétány felületére javasolt hatályos jelzések

- Futó utca csomópont,
- Nagy Templom utca csomópont,
- Leonardo da Vinci utca csomópont,
- Bókay utca csomópont,

Hatékony ellenőrzés

- Hatósági jelenlét (személyes, kamera) a
- biztonságos gyalogos-, kerékpáros közlekedés
- szabályos gépjármű közlekedés
- szezonális gépjármű behajtási igények áttekinthető és szankcionálható szabályozása

Corvin sétány javasolt curbside funkciói

„Gyalogos és kerékpáros övezet (zóna)”

„Gyalogos és kerékpáros övezet (zóna) vége”